

Jótanácsok a biztonságos
internetes bankoláshoz
Webáruházak
és bankkártyás fizetés
Közösségi oldalak:
a biztonság legyen az első!
A gyermekekre leselkedő
veszélyek
Biztonságban a neten:
felelősség és felügyelet
Komoly veszélyforrások
és tanácsok szülőknek
Életmentő app

INTERNET: Lehetőségek és veszélyek a mindennapokban

Alapvető tudnivalók gyermekeknek
és felnőtteknek az online hétköznapokról

SZÉCHENYI **2020**

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

INTERNETES BANKOLÁS

Az online bankolás rendkívül kényelmes lehetőség, mára a mindennapos tevékenységeink közé tartozik, ezért a biztonság folyamatos fenntartása is roppant lényeges. Csak így védhetjük meg a banki adatainkat és a bank-számláinkon lévő pénzünket.

MOST OLYAN TANÁCSOKAT ADUNK, AMELYEK MEGFOGADÁSÁVAL SOK PROBLÉMÁT ELŐZHET MEG!

- Soha ne lépünk be úgy az internetes bankfiókunkba, hogy egy e-mailben érkező linkre kattintunk. A bank webcímét mindig **nekünk kell begépnünk** a böngészőbe!
- Mindig olyan banki szolgáltatást használjunk, amely **kétlépcsős azonosítást** - például jelszó és sms-üzenetben érkező kód - használ a tranzakciók végrehajtására!
- Csak a **saját gépünkről bankoljunk!** Ne használjunk nyilvános számítógépet a pénzügyeink elintézésére, de a saját gépünkről se kapcsolódjunk rá nyilvános internethálózatra az utalások elvégzéséhez!
- Nagyon ügyeljünk a jelszavakra! **Válasszunk összetett, erős jelszót** a bankfiókhoz és vigyázzunk rá! Ez álljon legalább 12 karakterből, tartalmazzon kis- és nagybetűket, valamint számokat és írásjeleket!
- **Ne dőljünk be a csapdáknak!** Ha olyan levelet kapunk, amely arra kér, hogy változtassuk meg a belépési adatainkat vagy kattintsunk egy mellékelt linkre, akkor ezt ne tegyük meg. Bank sosem küld ilyen jellegű üzenetet.
- **Használjunk virtuális bankkártyát!** Ma már minden banknál létezik külön internetes vásárlásokhoz való virtuális kártya, amelynek a számát bátrabban megadhatjuk.

- Állítsuk be, hogy az utalásokról **kapjunk értesítéseket** sms-ben vagy e-mailben!
- Használjunk a számítógépen jogtiszt és rendszeresen frissített **vírusvédelmi szoftvert**, és ne felejtjük el telepíteni a böngésző biztonsági frissítéseit sem!
- Az otthoni vezeték nélküli hálózatot is **védjük megfelelően** erős jelszóval, és állítsuk be a titkosítását!
- Ha nem tudjuk elkerülni a nyilvános hálózatok használatát, akkor **alkalmazzunk VPN (Virtual Private Network) megoldást** a titkosított kommunikáció érdekében!
- Az internetes számlánkat is figyeljük rendszeresen: lépünk be a fiókunkba, és **ellenőrizzük az utalások történetét!**
- Ha hitelkártyánkkal kapcsolatban a legapróbb visszaélést vagy gyanús jelet észleljük, **azonnal tiltassuk le a kártyát.** Az ellopott hitelkártyákkal a bűnözők először csak kis összegű próbavásárlást szoktak elvégezni, mielőtt megpróbálják igazán megcsapolni a számlánkat!
- **Jelentkezzünk ki**, ha befejeztük az online bankolást! Ha végeztünk a bankolással, akkor mindig szabályosan jelentkezzünk ki a netes rendszerből és csak azután zárjuk be a böngészőt!

WEBÁRUHÁZAK, ONLINE RENDELÉS ÉS BANKKÁRTYÁS FIZETÉS

Az online fizetés sokkal egyszerűbbé tette az életet. Pár kattintással rendelhetünk ebédet, befizethetjük számláinkat, vagy foglalhatunk le jegyeket.

Csakhogy rengeteg helyen átverhetik vagy ellopják az adatait, ha nem figyel – az alábbi tanácsokat érdemes megfogadnia, ha gyakran fizet online a kártyájával.

Ha online költi a pénzét, nagyon figyeljen az alábbi dolgokra, nehogy ellopják az adatait, és ezzel együtt a pénzét is.

- Soha **ne mentse el** online a bankkártyája adatait! A bankkártyája és bankszámlája adataira nagyon vigyázzon, és csak olyan helyre jegyezze fel őket, amelyhez biztosan nem juthat hozzá senki más.
- A pénzügyeit **csak saját**, vagy legrosszabb esetben zárt munkahelyi gépről intézze! Gyakorlatilag bárhonnán hozzá lehet jutni az adataihoz, a nyilvános hálózatok könnyen feltörhetőek, és a rajtuk keresztül továbbított információk lemásolhatók.
- **Kapcsolja ki** az automatikus kitöltést! Megéri az a pár másodperces gépelés azért, hogy senki ne jusson hozzá a biztonsági információihoz.
- Figyeljen, hogy biztonságos weboldalon vásárol-e! Ezt a böngésző URL-sorának elején található zárt lakat jelzés, vagy a „https” URL-kezdés garantálja. Ha a kapcsolat nem privát, vagy a program nem ajánlja, hogy a weboldalra látogasson, **higgyen a böngészőjének!**
- **Legyen óvatos** a kéréten e-mailekkel! Ha valamilyen hivatalos ügyben üzenetet kap, pláne olyat, amiben fizetnie kell, mindig magától írja be a küldő weboldalát, lépjen be, és ott keresse meg, hogy van-e nyoma a kérésnek. **Ne nyisson meg** semmilyen linket e-mailből, mert az egy áldoldalra vezetheti, ahol ellopják a pénzét!
- Csak hivatalos banki applikációt használjon! Azt csak a banktól töltsse le, ha pedig más pénzügyi programot szeretne használni, előtte mindig **ellenőrizze le** a gyártót!

KÖZÖSSÉGI OLDALAK:

A BIZTONSÁG LEGYEN AZ ELSŐ!

Az internet legnépszerűbb felületei a közösségi oldalak, videó- és képmegosztó webhelyek, valamint a hozzájuk kapcsolódó mobilalkalmazások. Népszerűségi sorrendjük folyamatosan változik, trendek jönnek és tűnnek el hetek alatt. Alapvető funkciójuk szerint lehet ismerkedni, kapcsolatot tartani a barátainkkal, chatelni, fényképeket, videókat feltölteni és megosztani, alkalmazásokat kipróbálni, azonban mára már a legtöbb hírt is a közösségi oldalakról szerezük. Emiatt folyamatosan erősödik az a hamis érzés a fiatal korosztályban, hogy aki nincs rajta valamelyik divatos közösségi oldalon, az végérvényesen lemarad és kimarad.

Nem tudhatjuk, kivel állunk szemben!

A gyermekek gyakran kihasználják, hogy a közösségi felületek beléptető és regisztrációs rendszerei nem ellenőrzik a valós életkort és egy kis csalással idősebbnek vallhatják magukat, de éppen ellenkezőleg, találkozhatunk olyan felnőtt felhasználókkal is, akik egész egyszerűen hamis életkort, adatokat adnak meg magukról.

**Amit az életben nem teszel,
azt ne tedd online sem!**

A GYERMEKEKRE LESELKEDŐ VESZÉLYEK

Az online világ és a mindennapi életünk alapszabályai gyakorlatilag azonosak.

NE KÜLDJÜNK BIZALMAS ADATOKAT ÉS KÉPEKET!

A túlzott kitarulkozással az ember nemcsak saját magát, hanem környezetét is bajba sodorhatja. Semmilyen körülmények között nincs helye a közösségi oldalon a következő adatoknak: születési adatok, családtagok nevei, lakcím, nyaralások, hosszabb távollétek adatai, aktuális tartózkodási hely, kompromittáló fotók, bizalmas adatok és telefonszámok. Ezek az adatok mind megkönnyíthetik azok dolgát, akik kéretlenül adatot vagy információt akarnak szerezni rólunk, otthonunkról, családukról vagy vagyontárgyainkról.

INTERNETES MEGFÉLEMLÍTÉS ÉS ONLINE ZAKLATÁS

Az internetes zaklatás azt jelenti, hogy valaki az internetet vagy mobil eszközt arra használja, hogy szándékosan bántson, kihasználjon, zsaroljon másokat. Mivel a virtuális világban történik, a nap 24 órájában bántva vagy fenyegetve érezheti magát az ember, különösen a stresszhatás alá került gyermek.

MIT TEHETÜNK

A MEGELŐZÉSÉÉRT

VAGY A MEGÁLLÍTÁSÁÉRT?

Sokszor nehéz beazonosítani a zaklatót, mivel le tudja tiltani a telefonszámát vagy név nélkül fel tud tenni dolgokat a netre. Nagyon fontos, hogy a gyerekek is megértsék, ezért érdemes velük együtt átolvasni a következőket.

JÓTANÁCSOK SZÜLŐKNEK:

- › Intő jel lehet, ha gyermeke feszültnek, idegesnek tűnik internetezés vagy mobilozás után. Legyen tudatában annak is, hogy akár az ön gyermeke is **zaklathat másokat** az interneten, illetve **lehet zaklatás áldozata!**
- › Beszélgessen gyermekével arról, hogyan, mire használja az internetet, mobiltelefont! **Próbálja megérteni** szándékait, szokásait és motivációit!
- › **Ismerje meg** a gyermeke által használt szolgáltatások biztonsági eszközeit! A legtöbb közösségi oldalnak, chat oldalnak vannak „blokkolás” vagy „elutasítás” gombjai, biztonsági beállítási menüpontjai - némelyik lehetőséget nyújt az üzenetek rögzítésére is.
- › Emlékeztesse gyermekét arra, hogy ne válaszoljon a rossz szándékú, zaklató üzenetekre, de **értesítse a szülőket**.
- › **Mentse el bizonyítékként** a zaklató e-maileket, üzeneteket, online beszélgetéseket! Jelentse be a zaklatást! Jelentheti az iskolának, a szolgáltatóknak, súlyos esetben akár a rendőrségnek.

JÓTANÁCSOK GYEREKEKNEK ÉS FIATALOKNAK:

- › Mindig tartsd tiszteletben a többiekét! Nem láthatod, milyen hatással vannak szavaid, vagy az általad küldött képek másokra, ezért fontos, hogy **tartsd őket tiszteletben** és gondold, meg mit mondasz vagy küldesz másoknak.
- › Bármit küldesz, vagy posztolsz online, legyen az fotó, vagy szöveg, nagyon gyorsan elterjedhet, általad már nem lesz törölhető, örökre online maradhat. **Használd az eszed, mielőtt közzéteszed!**
- › A jelszavadat kezeld úgy, mint a fogkefédet – **ne oszd meg másokkal!** Sőt, a mobilszámodat is csak megbízható barátainak add meg!
- › Blokkold a zaklatót! Tanuld meg, hogyan blokkolhatod vagy jelentheted, aki sértően viselkedik, és ne vágj vissza, ne válaszolj haragból! Inkább **értesítsd szüleidet vagy tanárodat!**
- › **Mentsd el a bizonyítékot!** Tanuld meg, hogyan mentheted el a sértő üzeneteket, képeket vagy online beszélgetéseket! Később lehet, hogy bizonyítanod kell az igazad!
- › **Ne fordítsd el a fejed,** ha tudsz róla, hogy valakit zaklatnak! Támogasd az áldozatot, jelentsd a zaklatást! Te hogy éreznéd magad, ha senki nem állna melléd a bajban?

A SZÜLŐI FELELŐSSÉG ÉS FELÜGYELET

A szülő felelőssége is, hogy felkészítse gyermekét minden ártalmas vagy kellemetlen dologra, ami a virtuális világban történhet vele. Ez a szülőtől is tanulást igényel, hiszen a gyermek ebben is róla vesz példát.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság kutatásának eredményei azt mutatják, hogy a káros tartalmaktól védő netes megoldásokat kevés szülő ismeri, vagy ha tudnak is róluk, nem használják őket. A gyerekekkel élő internetezők 78 százaléka hallott a gyermekvédelmi eszközökről, de csak 6 százaléka tudott legalább egyet megnevezni közülük. A gyerekek 40 százaléka nem osztja meg a szüleivel, hogy mi mindent néz a neten. A szülők csaknem 30 százaléka pedig engedi, hogy a gyereke felügyelet nélkül netezzen. Sőt, 5 százaléknak egyenesen fogalma sincs, hogy gyermeke milyen oldalakat látogat.

A gyerekek sokkal jobban kiismerik magukat a digitális világban, mint a szüleik: ezért nem használnak a szigorú, megmagyarázhatatlan tiltások. Tudja meg, hogy jelenleg mi a „divat” gyermekei korcsoportjában, és ne ítélje el őket azonnal! Mondja el, hogy mit nem tart jónak, és beszélje is meg gyermekével!”

KOMOLY VESZÉLYFORRÁSOK: TANÁCSOK SZÜLŐKNEK

NETES ISMERETSÉG BIZTONSÁGOSAN

A gyerekek sokszor örülnek, ha netes közösségekben új barátokra lelnek, de sosem tudhatjuk, az van-e egy felhasználónév mögött, akinek állítja magát. Szülői felelősségünk az, hogy olyan bizalmi légkört alakítsunk ki a gyerekekkel, hogy elmondják, ha valakivel online barátkoznak, és nekik ez fontos.

SEXTING

Ha valaki kihívó pózban vagy lenge öltözetben képet készít magáról, majd elküldi valakinek, elvesztette a kontrollt a kép felett. A kihívó képek küldése veszélyforrás, hiszen egy kapcsolat megszakadtával a fényképek a zaklatás és más visszaélések eszközei lehetnek. Aki 18 év alatti személyről illetlen képet küld tovább vagy publikál, az törvénytörtést követ el.

ONLINE- ÉS JÁTÉKFÜGGŐSÉG

Sok gyermek és fiatal él át egy olyan időszakot, amelyben a számítógép, az internet, vagy a számítógépes játékok annyira lebilincselik, hogy minden idejét ennek szenteli, és minden másról megfeledkezik. Abban az esetben is, ha nincs szó klasszikus értelemben vett függőségről, a szülőknek mindenféleképpen ajánlatos megállapodásra jutni gyermekeikkel a számítógép előtt eltöltött idő mennyiségét illetően. Ha szülők számára ez már aggasztó mértéket ölt, célszerű professzionális támogatást és tanácsot kérni.

BEHÁLÓZÁS

A becserkésző elkövetők zöme több hónapon át, tudatosan felépített stratégiával vadászik a közösségi hálókra, online játékközösségekben lévő fiatalokra, lányokra, fiúkra egyaránt. Bizalmukba férkőznek, kicsálnak tőlük személyes információkat, az interneten keresztül vonják őket be szexuális játékaikba és végső esetben még személyes találkozóra is ráveszik őket, hogy a szexuális kihasználás a virtuális világ a valóságban is megtörténjen. Szülőként, felelősségteljesen gondolkodó felnőttként nekünk kell érzékenynek lennünk, fel kell ismernünk az ilyen helyzeteket. Nem a gyerek a hibás, hanem az a felnőtt, aki őket kihasználja, de a biztonságot jelentő figyelem fenntartása a szülő felelőssége.

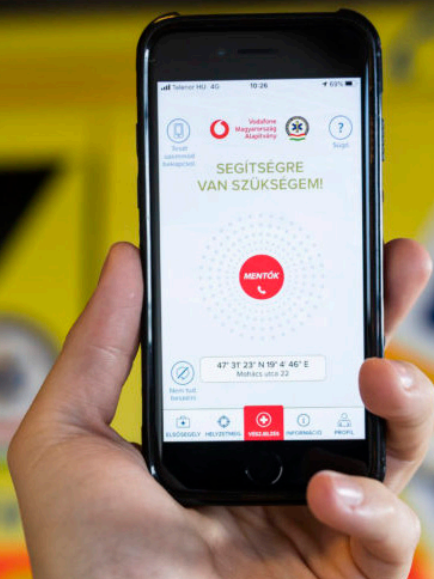
ÉLETMENTŐ APP

Legyen kéznél, ha szükség van rá!

Az ÉletMentő applikáció gyorsabbá és egyszerűbbé teszi a mentőhívást. Soha ne legyen rá szükség, de ha egyszer úgy alakul, jó, ha ismerjük, és ott van a telefonon. Nem csak a felnőttekén, hanem a gyerekek okostelefonján is.

Vészjelzés leadásakor nem kell bonyolult üzeneteket begépelni, egyetlen gomb lenyomásával kezdeményezhető riasztás és a mentők számára a vészhelyzet típusáról ikonokból választva lehet tájékoztatást adni. A helyzetmeghatározással a mentésirányító azonnal látja a bajbajutott pontos helyét GPS koordinátákkal.

Az ÉletMentő app 4G lefedettség nélkül is működik, minden hazai mobilszolgáltató ügyfele számára.

A kiadvány 2000 példányban készült a Forti Pectore Egyesület megbízásából a „Digitális felzárkóztatás a Béalápátfalvai járásban” című, GINOP-3.3.3-17-2019-00133 számú Gazdaságfejlesztési és Innovációs program keretén belül. Képek forrása: www.pixabay.com

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE